

Stephen Fry

Odiseea

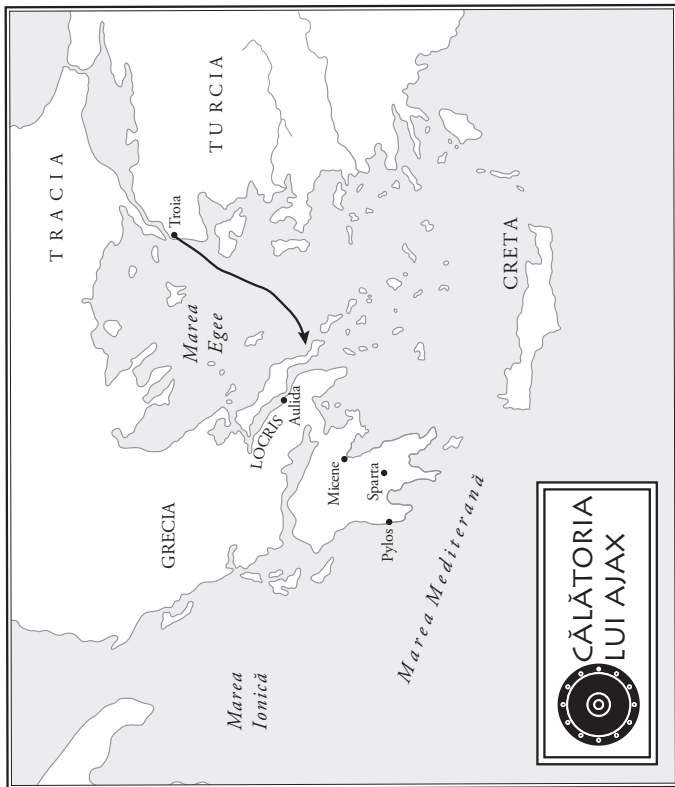

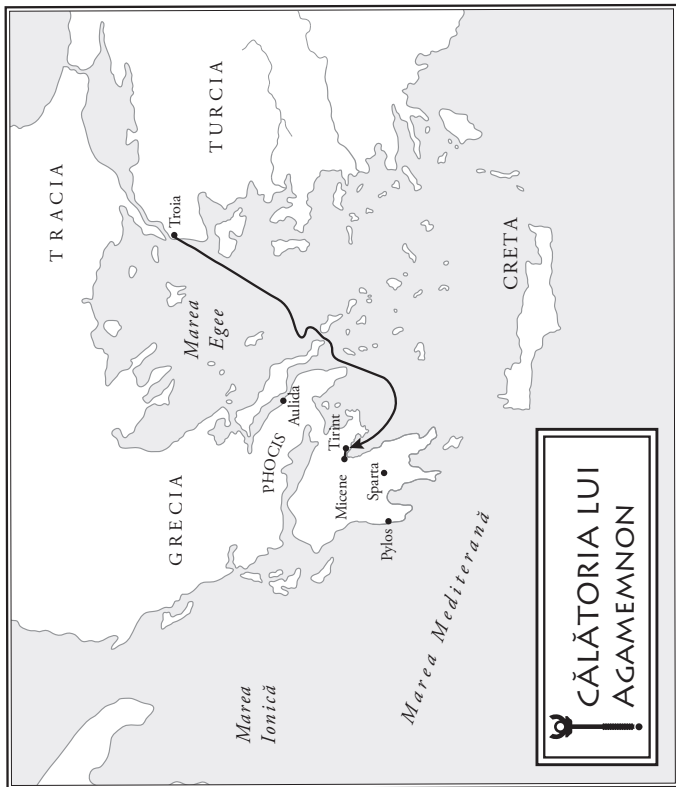
Traducere de
Radu Paraschivescu

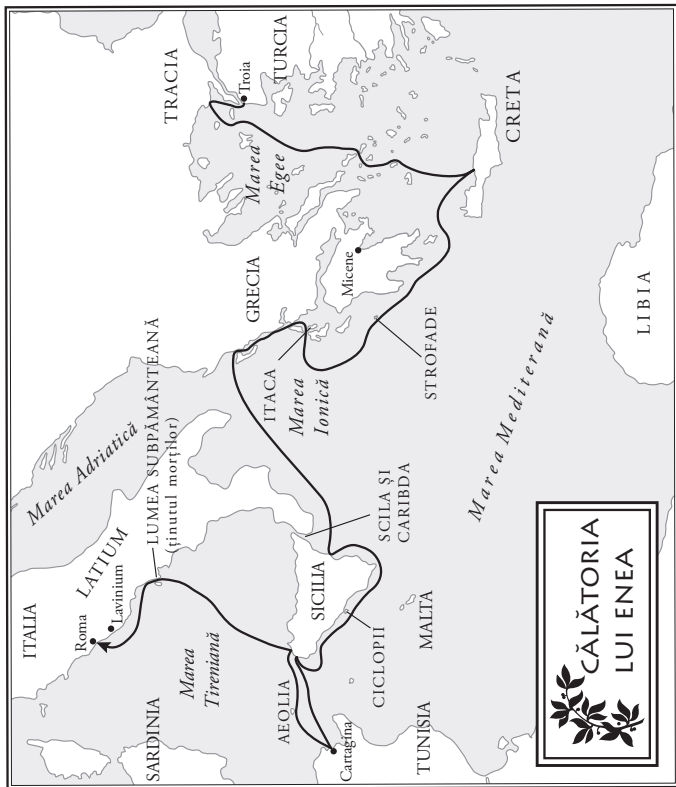
TREI

Cuprins

<i>Hărți</i>	11
<i>Itaca</i>	15
Introducere.....	19
Furtuni.....	25
Cartagina.....	57
Regele oamenilor.....	73
Mama și fiul	83
Pe insula lui Calipso.....	125
Copiii blestemați.....	143
Idolul	175
Odiseu: „Un bărbat care a văzut multă suferință“	189
Circe	227
În Itaca	273
Alte aventuri.....	347
<i>Anexă</i>	361
<i>Lista personajelor</i>	371
<i>Divinități grecești și romane</i>	405
<i>Mulțumiri</i>	407
<i>Lista ilustrațiilor</i>	409
<i>Indice</i>	413

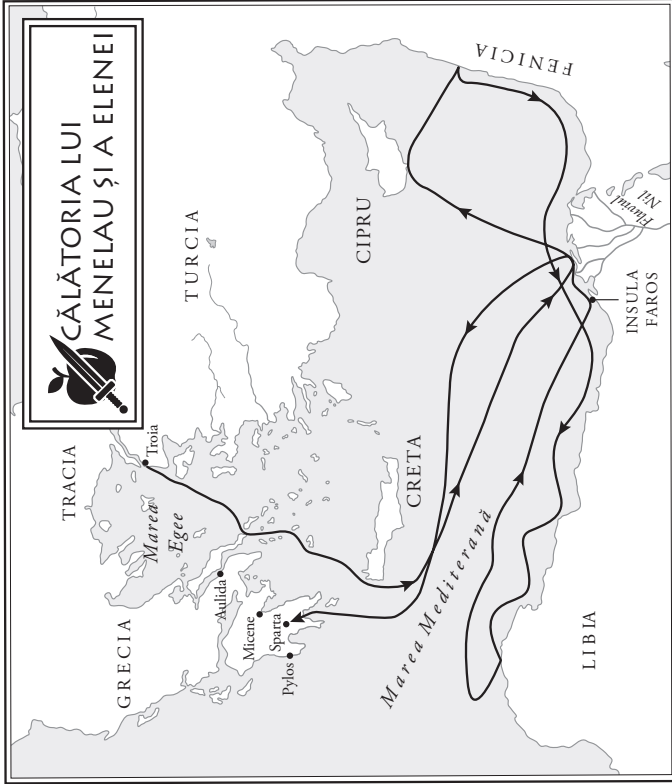

CĂLĂTORIA
LUI ENEA

CĂLĂTORIA LUI
MENELAU ȘI A ELENEI

ITACA

*Când spre Itaca te vei îndrepta,
călătoria roagă-te să țină,
bogată în aventuri, bogată în descoperiri.
Să nu ai teamă de ciclopi, de lestrigoni
Sau de furia lui Poseidon. Nu-i vei întâlni
Pe drum dacă îți vei păstra gândurile la înălțime,
Dacă o emoție rară îți va stăpâni trupul și sufletul.
Nu-i vei întâlni pe ciclopi,
Pe lestrigoni sau pe sălbaticul Poseidon
Dacă nu-i vei purta cu tine-n suflet,
Dacă sufletul nu ți-i va scoate în față.*

*Roagă-te ca drumul să-ți fie lung,
Să ai parte de nenumărate dimineți de vară
în care, cu nespusă plăcere și bucurie,
să te abați în porturi nevăzute până atunci;
să poposești în piețe feniciene
și să le cumperi mărfurile fără seamăn:
corali și perle nepereche, abanos și ambră,
și toate soiurile de parfum încântător.
Să-ți iei câte parfumuri senzuale poți
și-apoi să navighezi spre multele orașe din Egipt
ca să înveți și iar să-nveți de la savanții lor.*

*Păstrează-ți veșnic Itaca-n miezul minții.
Acolo trebuie s-ajungi până la urmă.
Dar cătuși de puțin să nu ai grabă:
mai bine e să ții ani mulți călătoria
și să ajungi deja bătrân pe insulă,
îmbogățit de toate cele dobândite pe drum,
fără-a te bizui pe bogățiile Itacăi.*

*Căci Itaca ți-a dăruit călătoria minunată:
fără ea, nicidecum n-ai fi suit la bord.
Acum nimic nu mai are a-ți dăru.*

*Și chiar dacă ți se pare săracă, nu te-a dus de nas;
ai ajuns atât de înțelept și-atât de hârșit la capăt de
drumuri,
încât la sosire vei fi aflat ce-nseamnă Itaca.*

K.P. Kavafis

ΙΘΑΚΗ

Σὰ βγεῖς στὸν πηγαίμὸ γιὰ τὴν Ἴθάκη,
νὰ εὐχέσαι νᾶναι μακρὺς ὁ δρόμος,
γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν θυμωμένο Ποσειδῶνα μὴ φοβᾶσαι,
τέτοια στὸν δρόμο σου ποτέ σου δὲν θὰ βρεῖς,
ἂν μὲν ἡ σκέψις σου ὑψηλή, ἂν ἐκλεκτὴ
συγκίνησις τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα σου ἀγγίζει.
Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
τὸν ἄγριο Ποσειδῶνα δὲν θὰ συναντήσεις,
ἂν δὲν τοὺς κουθανεῖς μὲς στὴν ψυχὴ σου,
ἂν ἡ ψυχὴ σου δὲν τοὺς στήνει ἔμπρός σου.

Νὰ εὐχέσαι νᾶναι μακρὺς ὁ δρόμος.
Πολλὰ τὰ καλοκαιρινὰ πρωῒα νὰ εἶναι
ποῦ μὲ τί εὐχαρίστηση, μὲ τί χαρὰ
θὰ μπαίνεις σὲ λιμένας πρωτοειδωμένους·
νὰ σταματήσεις σ' ἔμπορεῖα Φοινικικά,
καὶ τὲς καλὲς πραγμάτειες ν' ἀποκτήσεις,
σεντέφια καὶ κοράλλια, κεχριμπάρια κ' ἔβενους,
καὶ ἡδονικὰ μυρωδικὰ κάθε λογῆς,
ὅσο μπορεῖς πιὸ ἄφθονα ἡδονικὰ μυρωδικά·

σὲ πόλεις Αἴγυπτιακὲς πολλὰς νὰ πᾶς,
νὰ μάθεις καὶ νὰ μάθεις ἀπ' τοὺς σπουδασμένους.

Πάντα στὸν νοῦ σου νάχεις τὴν Ἰθάκη.
Τὸ φθάσιμον ἐκεῖ εἶν' ὁ προορισμός σου.
Ἄλλὰ μὴ βιάζεις τὸ ταξεῖδι διόλου.
Καλλίτερα χρόνια πολλὰ νὰ διαρκέσει·
καὶ γέρος πιά ν' ἀράξεις στὸ νησί,
πλούσιος μὲ ὅσα κέρδισες στὸν δρόμο,
μὴ προσδοκῶντας πλούτη νὰ σὲ δώσει ἡ Ἰθάκη.

Ἡ Ἰθάκη σ' ἔδωσε τ' ὄραϊο ταξεῖδι.
Χωρὶς αὐτὴν δὲν θ' ἄβγαινες στὸν δρόμο.
Ἄλλα δὲν ἔχει νὰ σὲ δώσει πιά.

Κι ἂν πτωχικὴ τὴν βρεῖς, ἡ Ἰθάκη δὲν σὲ γέλασε.
Ἔτσι σοφὸς ποῦ ἔγινες, μὲ τόση πείρα,
ἤδη θὰ τὸ κατάλαβες ἡ Ἰθάκη τι σημαίνουν.

Introducere

Bine ați venit la *Odiseea*. Aceasta este a patra carte din seria cu ajutorul căreia repovestesc miturile grecești. Ca să înțelegeți și să savurați *Odiseea*, vă asigur că nu e nevoie să le fi citit pe precedentele trei — *Mythos*, *Eroii* și *Troia*. Firește, sper să vă îndreptați atenția și asupra lor, sau s-o fi făcut deja, însă povestea Odiseei e de sine stătătoare din toate punctele de vedere.

Acestea fiind spuse, poate că merită să dăm o raită pe la hipodrom înainte să începă cursa, ca să ne familiarizăm cu lumea în care am intrat. Și poate că metoda cea mai bună este să ne gândim la cele trei „Epoci” corespunzătoare primelor trei cărți ale seriei.

Epoca zeilor

Nașterea și ascensiunea zeilor formează prima parte a volumului *Mythos*. După acte violente de uzurpare, douăsprezece entități divine importante se stabilesc pe Muntele Olimp ca să conducă lumea și teritoriile ei. Regele lor este Zeus, tatăl cerului. Aveți o listă a principalilor zei, cu o scurtă prezentare a firii și a răspunderilor fiecăruia, în „Lista personajelor” de la sfârșitul cărții.

Din capul locului, tărâmul de sub ei e populat doar de animale, monștri, nimfe și diverse zeități minore. Cu timpul totuși, Zeus și prietenul lui, titanul Prometeu, ne creează pe *noi*, oamenii, și nu peste multă vreme ne împărțiem peste tot prin lume.

Zeus și ceilalți olimpieni nu se pot abține să-și bage nasul în problemele noastre, adeseori pedepsind ceea ce li se pare un *hybris* mortal și snob, combinându-se la fel de des, la nivelul cel mai carnal, cu acele ființe omenești care li se par grațioase și atrăgătoare.

Epoca eroilor

Mulți dintre copiii născuți dintr-un părinte muritor și un altul nemuritor ajung să dobândească statutul de semizeu-erou — de exemplu, Perseu, Heracle, Tezeu și Iason. Despre ei se povestește în *Eroii* — figuri curajoase și adeseori complicate, proslăvite îndeosebi pentru expedițiile și duelurile cu monștrii care intimidează și amenință omenirea. Prin victoriile lor împotriva acestor creaturi, lumea devine mai sigură și mai stabilă pentru oameni. În aceeași epocă apar primele cetăți și porturi, comerțul și agricultura.

Pe măsură ce anii trec și civilizația umană se dezvoltă în continuare, relația ei cu nemuritorii se schimbă pe nesimțite. Oamenii își arată supunerea prin rugăciuni și sacrificii făcute zeilor, dar dedică tot mai mult timp și atenție propriilor preocupări. Zeii nu încetează să-și vâre nasul din când în când, însă devin mai prudenți (sau mai plictisiți?) în ceea ce privește reproducerea și